

Protokol 45. synody

1. den - 19. 10. 2007

1. Eucharistická bohoslužba v konkatedrálním chrámu ve Varnsdorfu

2. Prezenční listina

Absolutní počet delegátů: 58, aktuální počet na začátku synody: 50 (resp. 51 – V. Diviš dorazil po hlasováních dne 19.10.2007 v 15.50 h)

3. Volba zapisovatele – navrzeni: Mgr. Pavel B. Stránský

Pro: 49 Proti: 0 Zdrželo se: 1

4. Program – předložen návrh programu 45 synody - 1. Pastorální (Příloha č. 1)

Pro: 50 Proti: 0 Zdrželo se: 0

5. Název synody – Navržen název: „45. synoda - 1. pastorální“

Pro: 47 Proti: 0 Zdrželo: 3

6. Úvodní slovo biskupa ThMgr. Dušana Hejbala (Příloha č. 2)

7. Referát: Co to je „pastorální“ – Mgr. Cezary Mizia, Th. D.

8. Dotazník SKC pro Pastorální synodu – Bc. et. Bc. Miroslav Prýmek + diskuze

9. Koncepty pracovních skupin presbyteria (Příloha č. 3, 4, 5)

/vedení zasedání převzal Mgr. Rostislav K. Toman/

- Církev a misie – Mgr. Pavel B. Stránský

- Rodina – Mgr. Hana Karasová, Mgr. Grzegorz Żywczok, Mgr. Alois Sassmann

- Ekuména – ThDr. Karel Koláček

- Otázky na koncepty

10. Diskuze k jednotlivým konceptům ve skupinkách dle rozpisu

2. den - 20.10.2007

11. Dokončení práce ve skupinkách

12. Prezentace závěrů práce ve skupinkách

- Mgr. Pavel Cepek
- Mgr. Bernard M. Růžička, Ing. Jiří Svoboda
- ThDr. Karel Kolář
- Martin Čížek, Mgr. Grzegorz Żywczok
- Mgr. Rostislav K. Toman

13. Sčítání přítomných hlasujících

- přítomno 49 hlasujících

14. Návrh usnesení 45. synody – 1. pastorální (Příloha č. 6)

Pro: 44 Proti: 3 Zdrželo se: 2

15. Žádost bulharské diaspory o zapojení do Starokatolické církve v ČR

- vystoupení otce Plamena Angelova
- slovo biskupa ThMgr. Dušana Hejbala
- Návrh usnesení „Obec byzantského ritu Starokatolické církve v ČR“ (Příloha č. 7)

Pro: 49 Proti: 0 Zdrželo se: 0

16. Dovolba zástupce do synodní rady – kooptace Aleny Sassmannové do synodní rady

Pro: 47 Proti: 0 Zdrželo se: 2

17. Příští pastorální synoda

Termín další pastorální synody stanoví předchozí řádná 46. synoda, presbyterium připraví materiály pro další pastorální synodu a předloží je 46. synodě, termín další pastorální synody: rok 2010. Další stanoví 46. synoda, která proběhne v roce 2009. Součástí témat projednávaných další pastorační synodou bude téma sociální služba církve.

Pro: 48 Proti: 0 Zdrželo se: 1

18. Návrh ke konání speciální „sociální synody“

Pro: 3 Proti: 36 Zdrželo se: 10

19. Návrh na konání pastorální synody v roce 2008.

Pro: 2 Proti: 41 Zdrželo se: 6

Synoda srdečně děkuje všem, kteří se podíleli na přípravě a průběhu synody ve Varnsdorfu, zejména farní obci ve Varnsdorfu a manželům Sollochovým.

Ve Varnsdorfu dne 20.10.2007

Zapsal:

Pavel B. Stránský

Verifikovali:

ThMgr. Dušan Hejbal (biskup, předseda Synodní rady)

Josef König (místopředseda Synodní rady)

Příloha č. 1. - program pastorální synody

1) Eucharistická bohoslužba

2) Seznámení účastníků s průběhem synody (program, technické zázemí, hlasování, volba moderátora a zapisovatele apod.)

3) Úvodní slovo - biskup Dušan

4) „Co to je ‚pastorální‘“ (teologie pastorační, pastorální teologie v praxi apod.) - C. Mizia

5) Dotazník SkC pro Pastorální synodu – Bc. Miroslav Prýmek

Diskuze k dotazníku

6) Koncepty pracovních skupin presbyteria SkC (u všech skupin by se měla nastínit východiska a následně koncept jednotlivého okruhu):

a) církev a misie

b) rodina

c) ekuména

Otázky na koncepty

7) Diskuze k jednotlivým konceptům ve skupinkách --> cílem je označit témata nosná pro další práci-rozpracování v mimosynodních kroužcích a připravit podklady pro následující Pastorační synodu; zástupci jednotlivých „skupinek“ (navrhují 2 členy za každou skupinku) poté vypracují společně návrh usnesení synody

8) Dokončovací práce ve skupinkách (cca 30 min); Předložení návrhu usnesení synody, pozměňovací návrhy a hlasování o návrhu usnesení

9) Různé (Bulharská obec; dovolba do synodní rady, termín další pastorační synody atd.)

10) Závěrečné slovo a modlitba - biskup Dušan, popř. místopředsedy synodní rady

Příloha č. 2 - úvodní slovo biskupa

Jste spokojeni?

S jakými nadějemi a představami jste vstupovali do této církve a kolik vám jich ještě zbylo?

A jaké naděje vkládala a vkládá církev do nás a kolik jsme jich naplnili?

A jaké naděje vkládal a vkládá do nás Ten, který chce být sám naplněním všech našich nadějí?

A co udělat pro to, aby společenství této církve vyhledávali další lidé a nebyli zklamáni? Co z toho je v našich silách a co už je za jejich hranicemi?

Kam až jít, abychom naplňovali lidské představy a přitom zůstali věrni víře apoštolů a nerozdělené církve?

Abychom na svých synodách nechlácholili svoje ego a neříkali si, jak je to dobré, že je nás tak málo a dohromady nikdo o nás neví, a že je to vlastně správné.

Aby i o nás platilo biblické: Chválili Boha a byli všemu lidu milí. A Pán denně přidával k jejich společenství ty, které povolával ke spáse. (Sk2,48) nebo: A tak se církve upevňovaly ve víře a počet bratří rostl každým dnem. (Sk16,5)

Nehrajeme si na církev?

Tyhle otázky si dřív nebo později bude muset položit každá z církví registrovaných v této zemi, ale ony by ty otázky měly být předmětem našeho každodenního rozjímání. Vždyť přece každý, kdo cítí spoluodpovědnost za církev, minimálně každý den před spaním odevzdává v modlitbě svému Pánu jakousi bilanci.

„Nevykonat, co jsem měl vykonat...“ tak se upřímně vyznáváme, když zpytujeme svá svědomí.

Ale co jsem měl vlastně vykonat? Co máme dělat, aby to mělo smysl?

Tato synoda má být vyjádřením toho, že o tom přemýšlíme, nebo chceme přemýšlet, že se nechceme uspávat v pocitu sebespokojenosti, že naším heslem není „Po nás potopa“ a hlavně, že s tím chceme něco udělat. Možná ještě nevíme, jak na to, ale chceme.

Ani já ten recept neznám, už bych si ho dávno patentoval, ale přece jen zkušenost zejména posledních 17 – 18 let mi něco napovídá: věrnost poslání, trpělivost a stálost, horlivost a osobní nasazení, nenechat se odradit, víc konat než mluvit, frustraci svěřovat Pánu a ne ji vyzařovat – to jsou devizy, které se osvědčují, i když je to mnohdy nad lidské síly. Všichni přece potřebujeme pocit, že nejsme úplně na nic, že nás náš Pán bere do toho svého díla a aspoň občas je s námi spokojen, aspoň občas Boží a sem-tam i lidské pohlázení a uznání.

Jsme nejmenší z křesťanských církví sdružených v ERC, a přesto jsme v rámci ekumeny respektováni a nepřehlédnutelní.

Přesto, že vykazujeme jistý početní nárůst v našich interních kartotékách, čímž se lišíme od většiny církví, které počtem ubývají, od roku 1990 máme několikanásobně větší počet duchovenstva a dalších pracovníků církve, téměř 3x tolik obcí... atd., víme, čím se můžeme vykazovat, asi jsme všichni čekali víc – pokud jde o růst, popularitu, rozvoj.

To jsou ta viditelná, řekněme vnější hlediska. Dostanou se ke slovu v novém modelu financování církví, ale o tom teď nechci mluvit.

Rád bych něco (krátce) řekl o spirituálních východiscích.

Ve 2. listu Timotejovi (2,1-7) apoštol Pavel používá obraz vojáka, závodníka a rolníka.

Voják Kristův chce obstát před tím, kdo mu velí, kdo závodí, musí respektovat pravidla a také rolník musí nejprve těžce pracovat, než sklídí úrodu.

Ano, máme snášet i všechno zlé jako Kristovi vojáci, chceme-li vyhrát, nesmíme faulovat, a jako rolníky nás nejprve čeká těžká práce. Navíc na tomto světě zpravidla jiní sejí a úplně jiní sklízí a mám pocit, že my patříme v církvi pořád ještě k těm prvním. Protože katolická alternativa, jak ji představovalo a představuje starokatolictví, v prostředí, v němž žijeme, podle mého názoru na svou příležitost ještě čeká. A biblický rozsévač z podobenství synoptických evangelií, který rozsévá i podél cesty i do trní, je inspirujícím především svou neúnavností, stálostí a trpělivostí.

Takže: Co udělat pro to, aby některé naše obce nebyly skupinkami trosečníků, které drží pohromadě jen silou vůle, aby ten, kdo by k nim náhodou zabloudil, nezažil místo radostné

zvěsti jen další trpkou zkušenost? Co udělat, aby každá obec byla opravdu místem, kde se člověk setká s Bohem, se spásou, s láskou, a zažívá tu katolickou a apoštolskou církev? Čím se stát přitažlivějšími?

Co nás bolí?

Co bolí biskupa. Jaké jsou jeho pastorální povinnosti .. a potřeby?

Co bolí presbyterium. Jaké jsou jeho pastorální povinnosti .. a potřeby?

Co bolí sestry a bratry v církvi. Jaké jsou jejich pastorální povinnosti .. a potřeby? Co od nás čekáte a čeho jste se ještě nedočkali?

Co pro to můžu udělat jako biskup? Co pro to mohou udělat kněží a jáhni? A co pro to může a chce udělat každý z nás?

Chci, aby biskup po téhle pastorální synodě měl pocit, že to k něčemu bylo, že si nevymyslel další zbytečnou akci. Chci, abyste za mnou přicházeli s nápady a náměty pro mou práci, ale proboha ne s radami typu „měl bys, kdybys... ale já ti v tom nepomůžu“.

Chci, aby naši kněží a jáhni dostali nové impulzy a novou chuť do práce (a to i tam, kde se jim nedaří), aby věděli, že někdo o jejich práci stojí a oceňuje ji. Nenechte, prosím, své duchovní vyhořet s pocitem, že o jejich službu nikdo nestojí, naopak inspirujte nás, využívejte nás, hoňte nás.

Chci, aby vy tzv. laičtí delegáti jste věděli, že tohle všechno se děje s vámi a kvůli vám a kvůli všem tzv. laikům (přesněji sestrám a bratrům ve všeobecném kněžství, z něhož to naše služebné vyrůstá), protože my Vám a s Vámi chceme co nejlíp a nejsvědomitěji sloužit.

A chci, abychom se hodně modlili a věděli, že k apoštolátu patří i oběť, že utrpení těch, kteří tuhle církev přenesli přes všechny dosavadní historické překážky, není spása, ale jen příklad. I to, že se scházíme právě ve Varnsdorfu, není jen tak bez souvislostí, je to něco, co nás zavazuje.

Tahle synoda neodpoví na všechny bolavé otázky a určitě nenajde recept na raketový start, aby už to konečně začalo být ono. Ale doufám a věřím, že nastartuje společné přemýšlení a vědomí spoluodpovědnosti za další život naší církve.

Materiály, které jste dostali z pracovních skupin (skupin?) presbyteria by neměly být výkřiky do tmy, nebo něčím, co se v lepším případě založí do šanonů k věčnému spánku, ale inspirací.

Skoro závěrem mi dovolu, abych citoval sám sebe – z referátu na 28. mezinárodním sk. kongresu v Praze:

„Neboj se, malé stádce! Neboť vašemu Otci se zalíbilo dát vám království“. L 12,32

Jestliže od bezprostředního kontextu Lukášova evangelia přejdeme k širšímu kontextu Písma, všimneme si četných biblických textů, které začínají výrazem: „Neboj se“, „nebojte se“. V bibli je jich 377, tedy na každý den v roce jeden a ještě pro každý měsíc jeden navíc. Jde tedy o povzbuzení, které velmi leží Pánu na srdci.

Lukášův verš doporučuje následující strategii:

1. Ať je nás málo či víc, musíme se svěřit Bohu a těšit se z jeho povolání a příslibu.
2. Musíme danou situaci vidět realisticky, přijmout výzvy i úskalí, ale s nimi i příležitosti, které má právě jen malé stádce.
3. Je třeba opřít se o základní jistoty:
 - Stav menšiny je skutečnost, nikoliv cíl. Být menšinou není žádným dobrem a žádnou ctností, přesto však je součástí Božího plánu („Otcí se zalíbilo“).
 - Tento stav se musí odrazit v našem úsilí. Ježíš vypráví podobenství o rozsévači, o kvasu a o malém stádcí, aby ukázal, že skutečnost menšiny zahrnuje důraz na poslání.
 - Situace malého stádce zviditelňuje evangelní odpoutanost, a tak je podmínkou autentického rozlišování toho, co platí před Bohem.

Slibme si, že na této synodě, která je první svého druhu v historii naší církve, nevytvoříme žádné 5. evangelium ani druhou Didaché a už vůbec nevyprodukujeme žádný velkohubý text. Nebojme se třeba i závěrem pokorně říct: „Nevíme, ale hledáme a hlavně se za to modlíme“.

Ať nám k tomu hledání Bůh žehná, a v té modlitbě nás učí nejen mluvit, ale i naslouchat.

+Dušan

Příloha č. 3 - pastorační koncept (oblast ekleziologie a misiologie)

1) Definice a cíl

Pastorace je v případě ekleziologie a misiologie zvěstování, naplňování a praktické uskutečňování skutečného společenství církve tak, aby jednotlivým věřícím a také všem lidem byla umožněna úplná duchovní i praktická zkušenost s Bohem, naší církví a s lidmi v církvi.

2) Teologický základ a Boží obraz

Bůh Hospodin vždy v dějinách spásy shromažďoval svůj lid, aby ho vedl a žehnal uskutečňování Božích záměrů ve světě. Jako důkaz své nekonečné milosti a lásky obětoval za hříchy člověka svého Syna, jehož vzkříšením a nanebevzetím se všem, kdo v něho uvěří, otevřela možnost mít v Duchu svatém podíl na Božím království.

Předobrazem uskutečňování Božího království se stala Církev, která se v jednotlivých místních církvích snaží naplnit vše, co jí Ježíš Kristus skrze Boha Otce přikázal.

V Duchu svatém Církev rozpoznává ve věřících obdarování, skrze něž jsou lidé povoláváni do různých služeb ve společenství církve (ekleziologie) i profánního (misiologie) světa.

3) Obraz člověka

Bůh stvořil člověka jako svobodnou bytost, která i přes porušenost hříchem může zakoušet Boží milost a požehnání. V církvi pak mohou lidé zakoušet svobodu Božích dětí ve společenství věřících a ve svátostech, ve kterých je náš Pán přítomen.

I přes lidskou nedokonalost svěřuje Pán v Duchu svatém svým věrným správu a péči o veškerý lid Boží – o lid, který je již na společné cestě do Božího království, i o lid, který tuto cestu plnou překážek stále vyhledává nebo ji ještě vůbec neobjevil.

4) Adresát pastorage

Pastorace je určena pro struktury, organizace i jednotlivce v různých praktických a socio-kulturních kontextech. Primárním adresátem pastorage jsou z pohledu ekleziologie církevní obce Starokatolické církve v ČR a z pohledu misiologie všichni lidé spadající do obvodů jednotlivých církevních obcí.

5) Určení role a kompetenční profil

Za vedení a provedení pastoračního konceptu v jednotlivých církevních obcích zodpovídá farní rada, popř. filiální rada. Ta určuje, kteří ze členů příslušného společenství budou přímo pověřeni uskutečněním pastoračních přístupů, přičemž členem pověřeného týmu bude vždy duchovní spravované obce.

Pověření pastorační pracovníci potřebují odbornou i praktickou kompetenci, jelikož budou vystupovat v rolích duchovních i praktických vůdců v rámci svého církevního společenství (ekleziologie), i vůči vnějšímu, profánnímu světu (misiologie).

6) Intra- a interdisciplinární spolupráce

Pastorační týmy vykonávají činnost ve svých církevních obcích v rámci svěřených pravomocí. Minimálně 4krát ročně se scházejí na společných radách církevních vikariátů, které jsou územně v rámci Starokatolické církve v ČR rozděleny následovně:

- a) Středočeský kraj, Hlavní město Praha
- b) Liberecký kraj, Ústecký kraj, Královehradecký kraj
- c) Jihočeský kraj, Plzeňský kraj, Karlovarský kraj
- d) Vysočina, Jihomoravský kraj, Zlínský kraj
- e) Moravskoslezský kraj, Olomoucký kraj, Pardubický kraj

Poradu svolává radou pověřený vikář, který o práci v jednotlivých církevních obcích v určeném území informuje pravidelně Synodní radu Starokatolické církve v ČR.

7) Všednodenní praxe a volba metod

Za předpokladu, že všechny výše jmenované body budou respektovány a plněny, lze očekávat následující přínosy konceptu:

Eklesilogické argumenty:

vzájemné motivování se k činnosti a předávání zkušeností z praxe,

„více hlav, více ví“,

„pružnost“ v rozhodování místní církve,

vyšší kontaktibilita mezi obcemi a duchovními uvnitř vikariátu,

pokrytí území celé ČR (byť doposavad jen části), přičemž bude jasné, kdo má na starosti který obvod, což znamená pružnou reakci uvnitř území co se týká přizpůsobení duchovní služby,

společná kandidatura zástupců vikariátu do synodní rady,

kooperace obcí (poutě, přednášky, výlety apod.)

finanční plán

Misiologické argumenty:

jasný mandát misie na konkrétním území

vzájemná kooperace a pomoc mezi obcemi na misijním území

plán misie na daném území

pružnější reakce na duchovní potřeby v dané oblasti v kooperaci s ostatními duchovními

starost o diasporu

pružnější reakce na potřeby a očekávání obcí (např. výběr duchovního po zkušenosti vícero duchovních ke správě diasporu)

propagace církve na vymezeném území vikariátu

vzájemná pomoc obcí při objevování nových duchovních povolání a dalších obdarování ke službě

Pověření ke službě:

návrhy ustanovení ke službě pastoračních asistentů, sociálních pracovníků

návrhy ustanovení ke službě lektorů, akolytů a katechetů

Ekumenické argumenty:

předávání zkušeností

zastupitelnost v místě, kde ekuména „skřípe“

„ekumenický počín“ v místě za každou církevní obec zvlášť

společná kandidatura lidí do komisí Ekumenické rady církví v ČR

Spirituální argumenty:

obohacování spiritualit mezi obcemi

srovnání jinakosti a z toho plynoucí obohacení vlastní spirituality

soustředění na duchovní život lidí ve službách církve (lektori, katecheti, předsedové farních rad apod.)

objevení rozmanitosti „moravské“ zbožnosti v podobě růžence, breviáře apod.

objevení rozmanitosti „české“ zbožnosti s důrazem na Písmo, biblické hodiny apod.

hledání podoby starokatolické spirituality ve vzájemné konfrontaci místně preferovaných spirituálních akcentů

V důsledku stálého kontaktu bude možné a jednodušší ptaní se po pozitivích a negativích, jakož i vzájemná sestersko-bratrská kontrola (co se podařilo a nepodařilo).

V popředí vystupují pozitivní prvky, jako je jednodušší kontrola a koordinace na daném území a zodpovědnost za území vůči synodní radě.

Uvnitř jedné církve je v rámci vikariátů možnost zakoušet pluralitu, byť v jedné malé církvi.

Na místní úrovni lze také lépe postihnout otázku rozpočtování a financování obcí. Bude zde možnost vytvářet vlastní koncepty, příp. čerpat na takovéto koncepty finanční prostředky z fondů.

Pro oblast kompetence a kontroly bude pak zcela jasné, kdo dané území spravuje a za které zodpovídá.

Zpracovali: Martin Čapka, Václav Pavlosek, Pavel B. Stránský, Rostislav K. Toman

Datum: 14.9.2007

Příloha č. 4 - pastorační koncept (rodina - děti - mládež)

I. Rodina

1) Preambule

Rodina je místem, kde se předává život a víra. Jako starokatoličtí křesťané si vážíme rodiny pro (tuto její) nezastupitelnou úlohu v širší rodině církve. Přestože tolerujeme a respektujeme i jiné formy soužití (a to s vědomím, že i náš Spasitel vyrůstal v ne zcela typickém rodinném prostředí), má pro nás tradiční model (tj. muž – žena – dítě/děti) stále největší význam s odvoláním na Gn 1, 27-28 (... jako muže a ženu je stvořil. A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi ...“). Protože rodina je zároveň místem, kde se přejímá základní hierarchie hodnot, je církev povinna věnovat pastorační rodin náležitou péči, aby tyto hodnoty odpovídaly duchu Evangelia.

2) Stav

Naše následující hodnocení stavu odráží zkušenosti pouze několika vybraných obcí, a nečiní si proto nárok na globální a vyčerpávající uchopení problému. V několika bodech nastiňujeme zásadní problémy v pastoraaci rodin:

rodina jako rival a konkurent církve – nutí k volbě mezi zájmy rodiny a obce, tento problém bohužel nezřídka zasahuje i rodiny duchovních

pastorace rodin není dostatečná – práce s rodinami se zpravidla omezuje na společenství v rámci nedělní liturgie, postrádáme další programy a aktivity

kontakt duchovního s rodinami i rodin mezi sebou navzájem bývá často neosobní a formální – většinou jsou toho příčinou rodiny, které k církvi přistupují „konzumním“ způsobem a nestojí o život v jejím společenství, po konzumaci svátostí pro sebe (manželství) a své děti (křest) přerušují jakékoli vazby na církve

další problémy – které budou pojmenovány při práci skupin na synodě

3) Koncept

Jsme přesvědčeni, že problematika pastorace rodin se týká každé z našich obcí, těžko asi najdeme obec, v níž by nebyla alespoň jedna rodina. Ponecháváme zcela na pastorální synodě, aby se vyjádřila k řešení nastíněných problémů v oblasti pastorace rodin. Při přípravě konceptu však doporučujeme synodě zhodnotit následující teze:

církevní obec musí být především rodinou – jen tak se může stát konkurenceschopným prostředím pro rodinu (nyní míněno ne jako sok, který „vyjde z boje“ vítězně, ale v původním smyslu slova „concurro“, tj. „sbíhat se, shlukovat se, shromažďovat se, být pohromadě“)

je nutné posílit práci s rodinami v rámci obce:

- a) formovat rodinu jako „obec v obci“ - podněcovat v rodičích vědomí odpovědnosti za předávání víry svým dětem; ke křesťanskému životu mají být děti vedeny především doma v rámci rodiny, co se zanedbá „v rodinné obci“, těžko se supluje v obci církevní
- b) nabízet i jiné formy duchovního života a sdílení se než „pouhé“ a jediné obligatorní eucharistické slavení – tj. např. duchovní obnova/cvičení pro rodiny nebo starší či bezdětné páry (k prohloubení svátosti manželství), společná modlitební setkání rodin (motivovat k tomu, aby se rodiny scházely ke společným modlitbám, třeba i bez duchovního) a další...
- c) modlit se za rodiny – při veřejných bohoslužbách i v osobních modlitbách

je třeba maximálně usilovat o osobní a neformální vztahy:

- a) při katechezích opakovaně zdůrazňovat smysl svátostí a závazky z nich plynoucí – v případě evidentního nezájmu o život ve společenství církve (př. křest jako nutná formalita k uzavření svátosti manželství apod.) svátost raději zamítnout nebo odložit (její význam nebyl ze strany žadatele plně pochopen)
- b) pořádat pro rodiny i jiné, primárně ne duchovní akce – dávat šance k navázání přátelství: společné výlety, víkendy v přírodě, večeře, káva a jiné...

II. Děti

1) Preambule

Dětem patří podle Ježíšových slov nebeské království (Mt 9,13-15, Lk 18,15-17 a Mk 10,14-16: "Nechte děti přicházet ke mně, nebraňte jim, neboť takovým patří království Boží. Amen, pravím vám, kdo nepřijme Boží království jako dítě, jistě do něho nevejde." Objímal je, vzkládal na ně ruce a žehnal jim.) Děti jsou pro nás vzorem víry a vztahu k Bohu, jejich zranitelnost, slabost, malost, bezvýznamnost, snadná přehlédnutelnost a přeslechnutelnost nás upomíná na to, že především pokora otvírá cestu do Božího království a je dokonce garantem prvenství v království nebeském – Mt 18,2-4 (Ježíš zavolal dítě, postavil je doprostřed a řekl: "Amen, pravím vám, jestliže se neobráíte a nebudete jako děti, nevejde do království nebeského. Kdo se pokoří a bude jako toto dítě, ten je největší v království nebeském.) Kdo dětem naslouchá a bere je vážně, ten vzal vážně víru v Ježíše a jeho slova – Mt 18,5 (A kdo přijme jediné takové dítě ve jménu mém, přijímá mne.) Proto v našich obcích nesmíme a ani nechceme přehlížet děti – byť by šlo o „jediné dítě“ – a chceme jim vytvořit prostor, v němž se nejen ony od nás, ale také my od nich můžeme učit.

2) Stav Pro představu uvádíme výčet některých základních problémů pastore dětí:

dítě zpravidla působí narušení vazby rodičů na církevní obec – po narození dítěte rodiče nemají tolik času, čas musí přizpůsobit potřebám dítěte, a proto je pro ně řada akcí (pořádaných obcí většinou ve večerních hodinách) časově nevyhovující; podobně je tomu i v případě menších dětí (cca do 6 let věku)

dítě zpravidla působí narušení svátostného a liturgického života rodičů – děti, projevující se při bohoslužbách příliš hlučně, působí jednoznačně (i při maximální tolerantnosti členů obce!) jako rušivý element, a to je stresující zejména pro jejich rodiče, často jsou nuceni řešit to tím, že se střídají (jeden je s dítětem, druhý jde do kostela apod.)

liturgie je „dětem nepřátelská“ – děti nejsou dostatečně zapojovány do bohoslužeb, v kostele se nudí, je to pro ně nepříjemná povinnost a liturgický jazyk je pro ně víceméně nesrozumitelný

děti se neumějí / nechtějí / stydí modlit – příčinou bývá to, že nejsou zvyklé z domova modlit se nahlas společně s rodiči

církev pořádá málo akcí pro děti

další problémy – které budou pojmenovány při práci skupin na synodě

3) Koncept

Jsme přesvědčeni, že podobně jako u pastore rodin i problematika pastore dětí se týká každé z našich obcí, pokud je v ní alespoň jedno dítě. Argument, že v některé obci je jen málo dětí, a proto není třeba věnovat jim zvláštní péči, je pro nás s ohledem na Ježíšova slova v Mt 18,5 nepřijatelný. Ponecháváme zcela na pastorální synodě, aby se vyjádřila k řešení nastíněných problémů v oblasti pastore dětí. Při přípravě konceptu však doporučujeme synodě zhodnotit následující teze:

obec nesmí být nevšímavá k omezeným možnostem rodičů a dětmi a měla by se snažit jim všemi možnými prostředky ulehčit situaci:

- a) upravit bohoslužebný čas a prostory (dětský koutek)
- b) nabídnout rodičům zvláštní, méně formální bohoslužby, při nichž by svým dětem mohli dát větší volnost (zvážit i bohoslužby po domácnostech)
- c) nabídnout občas rodičům hlídání, aby se liturgie mohli účastnit oba zároveň
- d) organizovat duchovní obnovu pro rodiče s dětmi, víkendové programy apod.

dětem je třeba liturgii maximálně zpříjemnit – co nejvíce je zaangažovat při liturgii (zpěv, čtení, přímluvy, přinášení darů ...), věnovat jim část kázání, pořádat pro ně dětské bohoslužby, nácvik divadelních scének aj.

děti mají být vedeny k modlitbě – v obci i doma

rozšířme nabídku programů pro děti – výuka náboženství, různé kroužky, tábory, výlety, zábavná odpoledne ...

III. Mládež

1) Preamble

Doba zrání, doba, kdy mladý člověk vstupuje do života a utváří si vlastní hodnotový systém, je z pastorálního hlediska nesmírně důležitá. Zde se tvoří základ budoucí křesťanské osobnosti. Od mladosti, Bože, jsi mě vyučoval a já dosud oznamuji tvoje divy. (Ž 71,17). Proto se v našich obcích musíme věnovat mládeži a dávat jí patřičný prostor v životě společenství. Nikdo ať tebou nepohrdá proto, že jsi mladý... píše apoštol Pavel Timotejovi (1Tm 4,12)

Pastorace mládeže je evangelizační jednání církve s mladými, pro mladé a skrze mladé lidi. Jejím cílem je, aby mladí lidé objevili životní šance, které nabízí evangelium, a vzali je za své, a tak našli svoji osobní identitu a svoje místo ve společenství církve.

2) Stav

Pro představu uvádíme výčet některých základních problémů a úskalí pastorace mládeže

církev vnímaná a chováající se jako archaická instituce mladého člověka spíše odpuzuje než přitahuje.

církev nenaslouchá, nýbrž mentoruje

díky své pohnuté historii naše církev zatím postrádá (postrádala) rodiny žijící v identitě, tedy prostředí, kde se člověk setkává s Bohem od útlého mládí - pokud přece, obvykle přichází období vzdoru vůči hodnotám dospělých

dnešní mladý člověk nemá moc času, který by byl ochoten věnovat životu v církvi - každému vyhovuje jiný druh „komunikace s Bohem a s bližním“.

církev nenabízí dostatek osobností, které přitahují a oslovují, nýbrž často jen (polo)profesionální servis

v pastoraci mládeže nevystačíme s běžnou frazeologií a neobejdeme se bez fantazie

mládež udržuje jakýsi kontakt s církví prostřednictvím neformálních akcí, ale odmítá modlitební, liturgický a svátostný život

kompetence mládeže v církevní obci nejsou dostatečné – dospělí mají strach svěřit jim důležité úkoly...

církev nabízí málo akcí pro mládež

další problémy – které budou pojmenovány při práci skupin na synodě

3) Koncept

Stejně jako u pastore rodin a dětí platí, že pastore mládeže se týká každé obce, kde je aspoň jeden mladý člověk. Pastore musí být zaměřena vždy osobně – na jednotlivého mladého člověka. Pomáhá vytvářet jeho identitu a schopnost vzít život do vlastních rukou. Ponecháváme zcela na pastorační synodě, aby se vyjádřila k řešení nastíněných problémů v oblasti pastore mládeže. Při přípravě konceptu však doporučujeme synodě zhodnotit následující teze:

úkol církve dnes spočívá především v nesobecké podpoře osobnostního růstu mladých lidí - církve musí na proces individualizace odpovědět tím, že vytvoří dětem a mladým lidem životní prostor

církve má být k dispozici a naslouchat - mladí lidé velmi přesně cítí, zda je jim někdo skutečně k dispozici a naslouchá jim, anebo zda chce kontakt s nimi zneužít k jiným účelům – ať už komerčním nebo ideologickým; nejde o zvyšování počtu členů nebo účastníků nějaké akce, nýbrž o člověka

církve musí předávat mladým evangelium tak, aby mohli křesťanství přijmout za „svoje náboženství“ – aby odpovídalo jejich touze po transcendentnu a nabízelo jim uspokojivou odpověď na otázku po smyslu života

duchovní si u mladých musí umět získat skutečnou, ne formální autoritu

církve by měla dát mladým prostor projevat svou víru po svém – př. hudba při liturgii, způsob modlitby, oblékání ...

církve se nesmí bát mladým svěřovat úkoly – i za cenu hůře odvedené práce

rozšířme nabídku programů pro mládež

Příloha č. 5 - pastorační koncept (ekumena)

Úvod:

Ekumena (řecky: οἰκουμένη "oikoumene" - "společný dům", případně oikos - obydlí) znamená "obývaný" nebo "celý známý" svět. V křesťanském smyslu označuje slovo ekumena společenství všech křesťanských církví. Ekumenismus pak představuje hnutí, které se snaží o sblížení a spolupráci křesťanstva rozděleného v průběhu dějin do mnoha denominací a konfesí. Jedná se o sblížení jak věroučných pozic, tak možnosti společného liturgického slavení. Myšlenka je založena na tom, že všechny denominace mají společný

původ a základ v prvotní církvi a tak v Ježíši Kristu. Znamená to, že ve věcech, které podstatně určují křesťanský charakter společenství panuje shoda a jsou společné všem tradicím (např. Ježíš jako Kristus, Písmo sv., ekumenické koncily prvního tisíciletí). Určité odlišné důrazy ve věrouce a praxi jednotlivých křesťanských společenství z ekumenického hlediska nemusíme chápat jako rozdělení, ale obohacení ze společného základu universální církve, která jak vyznáváme, je jedna, svatá, všeobecná a apoštolská (nicejsko-cařihradské vyznání víry).

V prvotní církvi existovala také rozmanitost jednotlivých křesťanských obcí (církví), která byla dána růzností prostředí vzniku, tedy zejména židovského a pohanského. Vyjdeme-li z tohoto pozorování, můžeme tedy současný stav křesťanstva zakoušet jako rozmanitost těla církve, sjednoceného Kristem, který je jeho svrchovanou hlavou (Ef 1,22-23; Ko 1,18).

Pozitivní východisko pro ekumenické hnutí

Moderní ekumenické hnutí se začíná vytvářet v polovině 19. století a století 20. lze označit přes všechny obtíže jako století ekumeny. Teprve až s oslabováním vlivu církví a křesťanství v 19. století si mnoho věřících začalo uvědomovat, že nepřátelství mezi jejich církvemi je selhání, které je v přímém rozporu s Ježíšovými slovy o jednotě (např. J 17,11;22), a že činí křesťanské působení ve světě málo věrohodným. Také starokatolické hnutí svým důrazem na původní křesťanskou tradici a život nerozdělené církve chtělo od počátku sloužit opětnému sjednocení křesťanských církví (Prohlášení starokatolických biskupů o primátu v církvi z 29. 6. 1970; Utrechtská deklarace starokatolických biskupů ze dne 24. 9. 1889).

Negace ekumenického hnutí

Snahy o sbližování a spolupráci mezi křesťany pochopitelně vyvolávají v jednotlivých církvích také obavy ze změn a z kompromisů a zejména ze ztráty identity, neboť v mnoha oblastech je náboženská odlišnost také podstatným rysem národní identity. Hierarchicky organizované církve, jako jsou např. pravoslavné, římskokatolická postupují velmi opatrně, aby neporušily své tradice, a to často i ve zdánlivých maličkostech, které však citelně zasahují do lidského života. Naopak řada malých nezávislých a charismatických církví i jiných konservativních skupin si na své oddělenosti zakládá a v ekumenismu vidí ztrátu víry. Lze proto na závěr konstatovat, že pozitivní či negativní přístup k otázce ekumeny záleží vždy na konkrétním církevním společenství a jeho postojích k této otázce. V praxi to znamená, že se dnes můžeme současně setkat s místy, kde je žitá ekumena realitou a s místy, kde jako celek navzájem spolupracujících křesťanských společenství nefunguje a nebo je pouhou formalitou.

Výhledy

Ekumenismus, aby byl přesvědčivou pozitivní silou v církevní i světské oblasti, nemůže být jen věcí diplomatických nebo teologických jednání mezi vedoucími představiteli křesťanských církví, nýbrž by se měl stát vnitřním postojem laických věřících a jejich duchovních – ekumena zdola. Klást si za cíl úplné sjednocení a splnutí všech křesťanských církví a společenství se zdá v současnosti jako takřka nemožné. Zkušenost ukázala, že je třeba nejprve postupovat v malých krocích, jimiž se předně odstraňují vzájemné předsudky a historické bariéry, navazují konkrétní spolupráce a v nich také teprve ukazují skutečné rozdíly a možnosti jejich překonávání.

Podněty k ekumenickým snahám starokatolíků

Naše příležitosti k ekumeně

přirozený důraz starokatolictví na rozvíjení ekumenických vztahů (úloha mostu mezi církvemi) je příležitostí vybudovat si pozici „tahouna“ ekumeny jak na úrovni představitelů církví, tak na bázi - v obcích

SKC není pro ekumenickou práci svázána nepružným korpusem církevního práva

výrazné angažování SKC v ekumenickém hnutí dokáže vybudovat této církvi v české společnosti image otevřeného a svobodného společenství, které je schopno oslovit, oproti některým projevům církevní uzavřenosti a nesnášenlivosti

ekumenické aktivity SKC mohou být pozitivně přijaty a oceněny společenstvím církví
Utrechtské unie

na bázi ekumenického hnutí může docházet k intenzivnějšímu propojování církevních struktur a tak i k účinnějšímu společnému jednání navenek, např. se státem

pod zastřešením např. ERC je možné také účinněji a neroztříštěně publikovat a informovat společnost o křesťanských aktivitách v zemi

ekumenická platforma může být prostorem, ve kterém se větší církve mohou naučit tolerantnějšímu přístupu k malým církevním společenstvím

Ohrožení našich ekumenických snah

nebude-li SKC více hledat a formulovat svou vlastní spiritualitu, hrozí jí ztráta čitelné identity a pozice, tedy i zájmu hledajících zvenčí a uvnitř zmatenost postojů věřících i duchovních

určitým ohrožením pro ekumenickou práci SKC je roztříštěnost zájmů jednotlivých církevních společenství v ekumeně, pak je obtížné se na něčem dohodnout a společně to prosadit – pochyby o dalším smyslu aktivit

nečitelnost některých partnerů v ekumenických jednání – formálně ekumenický postoj, ale jiná ekumenická praxe – frustrace

Naše silné stránky v ekumeně

takřka neexistence protiekumenicky smýšlejícího proudu uvnitř SKC

ekumena na místní úrovni funguje alespoň na polovině míst, kde má SKC své církevní obce a ty se v daných lokalitách do něho zapojují

biskup jako představitel SKC se v ekumenickém hnutí dlouhodobě a výrazně angažuje

v SKC není ve věřících systematicky pěstován pocit exkluzivního společenství, což napomáhá toleranci k ostatním a ekumenickým vztahům

malý vzdělaný kolektiv duchovních z větší části ochotný pracovat na týmových projektech a komunikovat

příklad dobré ekumenické praxe také z ostatních církví Utrechtské unie

nevylučování žen a menšin z ekumenických aktivit

máme vytyčen cíl ekumenické práce tj. sjednocení křesťanských církví na bázi univerzálního ekumenického koncilu

Naše slabé stránky v ekumeně

u některých duchovních a laiků - malá ochota podílet se na společných interních projektech

u laických věřících se proekumenické smýšlení podporuje jen málo konkrétními akcemi

nevíme zatím, do jaké míry je členská základna SKC nakloněna ekumenickým aktivitám a do jaké míry se na nich chce podílet

pro cíl, který jsme si vytyčili v ekumeně, nemáme vypracovanou žádnou metodiku a nevíme, jestli je akceptovatelný i pro jiná církevní společenství

Příloha č. 6 - usnesení

Delegáti synody vidí jako důležitou regionální spolupráci obcí vznikající ze zdola skrze přirozené vazby mezi obcemi a jejich jednotlivými členy. Tuto iniciativu je potřeba rozvíjet a podporovat.

Starokatolická církev v ČR se sama chápe jako rodina, a proto doporučuje jako pastorační prostředek vzájemné setkávání rodin. Církev chce prohlubovat svoji ekumenickou otevřenost budováním ekumenických vztahů především na bázi obcí a jednotlivců.

Synoda shledává důležitým věnovat zvýšenou pozornost pastorační péči o děti a doporučuje podporovat aktivní účast a zapojení dětí do bohoslužeb s možnostmi slavení dětských bohoslužeb v jednotlivých obcích, kde tato potřeba existuje. Synoda spatřuje jako důležité nerezignovat na tradiční formy katecheze dětí, přizpůsobené konkrétním místním potřebám. Vidíme také potřebu pastoračně se věnovat mládeži, a to především individuální formou. Pro mládež je třeba v jednotlivých obcích vytvořit prostředí porozumění, přátelství a tolerance.

Shromáždění synody se usnází na potřebě vytvoření základních propagačních materiálů

- Stručné informace o církvi
- Inovace stávající informační brožury o Starokatolické církvi v ČR.

Vzhledem k důrazu na zapojení dětí do liturgického života církve se synoda usnází na potřebě vytvořit

- dětského průvodce bohoslužbou,
- předlohu pro bohoslužby s dětmi.

Tyto úkoly deleguje synoda na presbyterium Starokatolické církve v ČR

Příloha č. 7 - usnesení

„Obec byzantského ritu Starokatolické církve v ČR“

Návrh usnesení:

Starokatolická církev v ČR (dále jen církev), naslouchající příkazu Ježíše Krista „aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě“, inspirována životem prvotní církve „jednoty v rozdílnosti“ a naplňující ekumenický odkaz starokatolického hnutí „odhodlanosti k sjednocení od sebe oddělených církví“, vědoma si odkazu historie, v níž na území, kde působí, vždy docházelo k prolínání zbožnosti křesťanského Východu i Západu i vědoma si vlastní církevní tradice, prostřednictvím synody přijímá následující usnesení:

1) Církev chápe touhu členů bulharské diaspory o plné duchovní vedení, vyjádřené v tradici nerozdělené Církve pastorační biskupa. Synoda žádá biskupa, aby těm členům bulharské diaspory, kteří ze svobodné vůle a čistého svědomí přistoupí k církvi, zajistil duchovní a svátostné vedení.

2) Církev žádá biskupa, aby tak učinil v součinnosti s byrem Mezinárodní biskupské konference Utrechtské unie (dále jen IBK) a spolu s jejím předsedou, arcibiskupem utrechtským, informoval o této pastorální situaci Konstantinopolský ekumenický patriarchát jakožto partnera ekumenického dialogu, ve snaze předejít možným nedorozuměním.

3) Církev pověřuje Synodní radu, aby po seznámení se se stanoviskem Konstantinopolského ekumenického patriarchátu a vyjádřením byra IBK přistoupila v první fázi k formální registraci „Filiální obce starokatolické církve byzantského ritu“ pod správou Farní obce Starokatolické církve v Praze.

4) Církev vyzývá bulharskou diasporu, aby v následujících dvou letech uspořádala své vnitřní církevní zřízení tak, aby odpovídalo církevnímu právu a zřízení Starokatolické církve v ČR. Zachována přitom budou všechna liturgická a národní specifika diaspory.

Za církevní správu bulharské diaspory bude zodpovědný příslušný duchovní byzantského ritu pod dohledem biskupa Starokatolické církve v ČR. Církev o přijetí diaspory do církevního společenství Starokatolické církve v České republice s možností vytvoření samostatné farní obce rozhodne definitivně na následující řádné synodě. Do konání příští řádné synody propůjčuje církev bulharské diaspoře jeden poradní hlas v rámci jednání synody.

Církev se raduje ze společenství v Kristu s bulharskou diasporou a pevně doufá v budoucí jednotu nejenom duchovní, ale i správní.

Vypracovali: + Dušan, Rostislav K. Toman

Brno, 10.10.2007